

NON SIBI SOLI VIVERE...*

► Piše: **Borislav Arapović**

!! u peteroredove suri hercegfratarski kosturi
iz vijavica vihora virova vrutaka vrela i visina vam
anđeli vaši krune

krune na posljednji bljesbljesak vam munje
iz cijevi u oči

ili u zatiljak u zakrilju noći

i na dim bakljade benzina iz vaših lešina

na dim zadnjeg vam sjaja

? to grozoznak slugama groze

a ruka neka nevidljiva

prstima u neke nadzemaljske strune

i vas šezdeset-i-šest u zbor krila vaše milijarde

!! u peteroredove fratri petokrakim korakom naprijed

!! naprijed pred prijestolje svemirske pravde

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra + fra + fra + fra + fra +

fra +

+ + +

* * * * *

* * * * *

»pa postavi kerubine i plameni mač koji se svjetlucao

—

da straže nad stazom koja vodi k stablu života«

* * *

+ + +

* * * * *

* * * * *

tu i tamo još oltar i pokoji ne pokojni a poluživ
fratar

. . . sestre i braćo

. . . kalvarija

. . . golgota

. . . naš križni put . . .

+ + +

sa stotina stranica martirologija

iz stotina grobišta stotina kosturnica

iz umuklih k'o kuginih kuća

očekujući zov uskrsnuća - - - -

+ + +

franjevka skrušeno zdvojno na kamenu podu u suto-
nu

drhtavih koljena sklopljenih ruku

pred odrom blijeda

uz stotinu svijeća stotinu slika i stotinu krizantema

+ + +

?? zašto u smrt toliki fratri

?? toliko sluga Riječi

?? ta toliko ih za ove četiri godine crveni

koliko za četiri stoljeća turskoga vakta zeleni

? ? z + a + š + t + o ☞

* Ulomak iz spjeva.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesna« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subrača«,
VI., 1 (10), Široki Brijeg, 2013.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14
88220 Široki Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: (039) 700-325
faks: (039) 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR;
4,25 CHF; 6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN;
EU 7,5 EUR; CH 8,50 CHF;
SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Zastupništvo, distribucija, pretplate:
Ihtis, Zrinskih i Frankopana 22,
88000 Mostar; mob.: 063-837-002;
e-adresa: udругaihtis@gmail.com

Računi samo za pretplate (računi za
dobrovoljni prilog na zadnjoj korici):
BiH (Ihtis Mostar): ProCredit Bank
d.d. Sarajevo, poslovnica Mostar –
1941053316700142
HR (Tihomir Čule): ZaBa, poslovnica
Metković – 2360000-3610872394
INOZEMSTVO: IBAN: BA39 1941
0533 1670 1209; SWIFT CODE:
MEBBBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Svaki izlazak ovoga našega glasila prava je radost. Čovjek prepoznaje da u društvu nastavljaju živjeti snage kojima je do istine, pravde, života domovine s obiju strana granice. Valja to znati u ova vremena krize kada nas nastoje zbuniti s raznih strana.

Neokomunistička vlast u Hrvatskoj nastavlja svojim putem dok na mnogim poljima društvenog života nastoji vratiti povijesni kotač u neka druga vremena. Događa se to i na polju ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraču te u 45 godina bezdušne komunističke vladavine. Između ostaloga, zatvaraju Ured za pronalaženje, obilježavanje i održavanje grobova žrtava komunističkih zločina nakon Drugoga svjetskog rata. Poručuju da postoji samo njihova istina i ništa više. Umjesto toga, morali bi se sjetiti pomirbe iz devedesetih godina prošloga stoljeća, onih godina kada smo morali ratovati za svoju slobodu. U svojim smo glavama nosili različite poglede na život, ali i istu ljubav prema slobodi i domovini. Zbog toga smo pobijedili.

Ovdje na Širokom Brijegu Povjerenstvo za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskog rata i porača te Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« misle drukčije od hrvatskih vlasti s obiju strana granice. Brinu se da ubijeni i nedostojno pokopani nađu svoje mirno posljednje počivalište. Tako smo nakon izlaska prošloga broja

ovoga našega glasila u mjesnom groblju Mekovac pokopali 42 žrtve iz Drugoga svjetskog rata i porača. Ima tu Nijemaca, ustaša, domobrana, partizana, civila i franjevaca. Pokušali smo barem nekima, jer je za sve preskupo, s pomoću DNK analize vratiti i ime i prezime, ali samo je 14 uzoraka dalo potvrđan ishod. To opet ne odgovara uzorcima onih koji traže nekoga svoga. No, nije nam žao. Učinili smo sve što je u našoj trenutnoj moći. Kostri smo im odvojeno položili u limene sandučice, stavili na njih oznake gdje su točno pronađene i položili u zajedničku općinsku grobnicu. Namjeravamo u do gledno vrijeme sagraditi i odgovarajuću kosturnicu. Sve ih poštujemo i odnosimo se prema njima ljudski. Bez pomirbe nema nam zajedničke budućnosti.

Iako za sada nismo s pomoću DNK analize uspjeli pronaći franjevca među spomenutim ubijenima na Širokom Brijegu, nastavlja se potraga za posmrtnim ostacima naše ubijene braće. Trenutno je u tijeku DNK analiza ubijenih na Tomića njivi u Ljubuškom. Nadam se da će biti gotova do izlaska sljedećeg broja našega glasila, a možda će čak dotle biti i pokopani. Ipak, brzina nije važna, važno je da nastavljamo zacrtanim putem.

Nema nam druge nego osloniti se na same sebe jer je društvo oko nas podbacilo. Ali, Bog je s nama i zbog toga je pobjeda naša.

Mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Glas o mučeništvu	42
Podsjetnik	15	Glas o znakovima	46
Povijesne okolnosti	19	Pobijeni	47
Povjerenstva	28	Djela pobijenih	53
Stratišta	30	Odjek u umjetnosti	54
Istraživanja	32	Razgovor	56